

Predikan vid 100-årsjubileum av Finlands självständighetsdag

Skönsmons kyrka den 6 december 2017

Tal utifrån evangelietexten för denna dag (Joh. 8:31-36)
i enlighet med Finska kyrkans evangeliebok

Finland har varit självständigt i 100 år. Stort grattis och Guds välsignelse över
Finlandsfolk!

Jag tänker på alla dem som både före och efter 1917 bidragit till att bygga det självständiga Finland. Som offrat så mycket av sitt eget för folkets bästa. Och jag funderar över vad vi skulle ha gjort om vi i dag varit i deras situation. För hur ofta tänker inte vi när vi möter världens och samhällets orättvisor: Vad kan jag göra, jag är ju bara en person? Hur skall jag kunna stå emot onda maktstrukturer och våld? Är det någon mening alls att jag protesterar och gör motstånd?

Tänk om alla dessa som kämpat för Finlands frihet tänkt så? Jo, jag tror faktiskt att de gjorde det, många gånger. De kalkylerade säkert över om det var värt att offra sin tid och sitt liv på detta. Men tänk om de då också följt dessa tankar och känslor av att inte räkna till eller inte kunna göra så stor skillnad och därför beslutat att det inte var värt att kämpa? Då hade inte frihetskampen och motståndsrörelsen funnits och Finland hade kanske ännu i dag inte varit självständigt. Detta om något visar att den som kämpar för sanningen gör det rätta även om den personen själv inte får se resultatet. I kampen för det goda och rätta handlar det nämligen inte om den enskilde personens sanning utan om att man är en del av ett större sammanhang. Det är också så vår kristna tro ser både på vår tro och vårt uppdrag, vårt ansvar och vår kallelse som människor.

I dagens evangelietext kommer vi in i ett sammanhang där Jesus för ett samtal med några landsmän som börjat tro på honom. Men under samtalets gång visar det sig ganska snart att de har trott mer på sig själva och på sin egen övertygelse än på Jesus. De var stolta över att tillhöra Guds utvalda egendomsfolk och de menade därför att de redan hade ett gott förhållande till Gud och att det räckte. De var verkligen Guds barn och inga slavar! Denna fina självbild kommer nu Jesus och förstör. Han påstår att de inte följde egendomsfolkets lag, Mose bud och att de därför trots allt är slavar under synden. Synden som är ett samlingsbegrepp för all den egoism och självupptagenhet som skiljer oss från Gud. ”Var och en som gör synd är syndens slav”, säger Jesus och menar därmed att de inte alls hade ett så gott Gudsförhållande som de själva trodde. Man kan ana att de tyckte att Jesus var oförskämd. Ja, kapitlet som vår text ingår i slutar faktiskt med att de som sagt att de trodde på Jesus helt vänder om och blir så upprörda att de vill stena honom.

Vad är det då som händer i vår text? Jo, Jesus sätter här fingret på något som också vår reformator Martin Luther betonade. Vi firar ju 500-års minnet av reformationen i år, så det är lämpligt att vi också påminns om detta. Och detta som Jesus sätter fingret på och som Luther bygger sin teologi på är just det jag nämnde för en liten stund sedan: skillnad mellan att kämpa i egen sak för sin egen skull och att ingå i ett större sammanhang. Detta är faktiskt den stora och avgörande skillnaden mellan de som

väljer att kämpa för det goda och rätta i vår värld och de som inte gör det. Men detta är också den utmärkande skillnaden mellan vår kristna tro och alla andra religioners, filosofiers och livsåskådningars uppfattningar, vägval och råd. Jesus och vår kristna tro, liksom Luther, ger oss faktiskt en mall, ett grundmönster för hur vi bör förhålla oss till det som är sant och rätt även på den samhälleliga och politiska arenan.

I alla andra religioner och livsåskådningar är nämligen den rätta vägen det vi själva klarar av att tro, förstå och göra. Allt beror på oss själva, våra prestationer och förmågor. Men i vår kristna tro är det faktiskt precis tvärt om. Där utgår den rätta vägen nämligen inte från oss och det vi klarar av att tro, förstå och göra utan från Gud och det han tror, förstår och gör. Det som är avgörande i den kristna tron är inte vår tro på Gud utan Guds tro på oss.

Vi möter alltså här ett helt omvänt perspektiv. Vårt mänskliga prestationsinriktade och självupptagna perspektiv är bytt mot Guds kärleksfulla och relationsinriktade perspektiv. Vår tro är alltså till skillnad från alla andra religioner och ideologier inte en prestation av oss vänt mot Gud utan en relation med oss som utgår ifrån Gud. Och det är just med detta sammanhang som utgår från Gud och inte från oss som Jesus utmanar de som i dagens text verkar vara så nöjda med sin egen tro. ”Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar, och ni skall förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria.” säger Jesus

Jesus talar här varken om sanning i allmänhet eller som ett filosofiskt begrepp. Han talar heller inte om det du eller jag anser vara vår sanning. Nej han talar om sanningen i bestämd form. Sanningen framför alla andra sanningar, den gudomliga, omvälvande och omskapande sanningen. Han talar om Guds omvända perspektiv där allt vilar i den kärlek som Gud sträcker ut till alla som är slavar, fångna i sin egen tro, sina egna begränsningar, förmågor och tillvarons prestationskrav. Och som symbol för denna sanning står korset och påminner oss om detta gudomliga omvända perspektiv.

Den vertikala korsarmen påminner om hur Gud i julens barn kommer ner i vår värld och delar vårt mänskliga liv och alla dess prövningar. Men det stannar inte vid det. Han går ännu längre ner när han bär allt det mörkaste en människa kan bära av ångest, övergivenhet, smärta, förnedring ända ner i döden.

Den horisontella korsarmen påminner om vägen som Gud bygger genom Jesus Kristi död och uppståndelse. Vägen som är som en bro över mörka vatten. Ja, Korset sträcker ut sina armar mot oss som en trygg, öppen famn där vi alla ryms, inte på grund av vad vi tror och gör utan bara på grund av att vi finns, på grund av att vi är Guds älskade skapelse. Korset är tecknet som visar på ett sammanhang som är vida överlägsen vår förmåga och vårt förstånd. Ett sammanhang som helt beror på Gud och inte på oss, för detta är Guds sammanhang.

Gud har genom Jesus Kristus öppnat dörren ut ur vårt trånga mänskliga fångelse och gett oss en fri väg ut ur det mänskliga perspektivets egoistiska och dömande slaveri. Vägen in i Guds befri-ande och förlåtande perspektiv är beredd och fri och det kostar inget att gå den. Den vägavgift som behöver betalas är redan till 100 procent betald. Vår relation med Gud vilar inte i oss och våra begränsningar, den vilar i Guds gränslösa, kravlösa kärlek och nåd och allt detta är gratis!

Vårt svenska ord gratis som kommer från latinets gratia motsvaras i bibelns värld av ordet nåd. Ordet nåd betyder alltså att det är gratis, att det inte kostar något att vara en del i Guds sammanhang.

Vi ingår i ett större sammanhang. I det sammanhanget är vi genom Jesus Kristus fria och älskade, gratis, av nåd. Men, för att uttrycka oss med Luthers ord, den friheten kallar oss samtidigt till att vara en Kristus för våra medmänniskor. Alltså kämpa för det som är gott och rätt i samhälle och värld. Inte för att Gud skall tycka mer om oss, det gör han redan, det kan vi inte ändra på genom en starkare tro eller goda gärningar. Nej vi skall stå upp för det som är gott och rätt, för alla människor på denna jord, för vårt land och folk, därför att vi ingår i ett större sammanhang. I sanningens sammanhang, i Guds sammanhang.

Sanningen om Jesus Kristus ger oss alltså ett grundmönster både för den sanna tron och för det sanna livet. Tro och liv hör ihop. Detta grundmönster handlar inte om vad du och jag tror och mäktar med var och en för sig utan om att vi ingår i ett större sammanhang i vår värld, vårt samhälle, vårt land men också i relationen till Gud.

Det grekiska ordet aletheia som vi i vår bibel har översatt med ordet ”sanning” betyder egentligen ”verklighet”, alltså något påtagligt närvarande här och nu. I detta nu vilar vi i Guds sammanhang, i detta nu strömmar Guds kärlek gratis, av nåd mot oss. Vi behöver inte förstå, vi behöver inte göra fromma gärningar, nej vi behöver faktiskt inte ens prestera fram en tro för att få del av detta. Det som behöver göras är gjort och detta finns där för oss, för dig och mig precis som den vi är i det som är vår verklighet. Denna sanning är den enda sanning som egentligen betyder något. För det är den och endast den, inte vår egen tro eller förmåga som gör oss fria.

Så ger oss Guds sanning, Guds relationsperspektiv, en väg både för vår inre människa och för vårt yttre samhällsansvar. Måtte denna sanning vara vår väg som enskilda kristna och som samhällsmedborgare i Finland, Sverige, Europa och vår värld.

”Om nu Sonen befriar er blir ni verkligen fria.”
Amen.

Biskop Eva Nordung Byström